

1F2

B1

D.El.Ed. Examination

JANUARY, 2023

First Year (2016 Revised Syllabus)

EDUCATIONAL PROCESS AND SOCIETY

(Marathi Medium)

Time : 11.00 to 1.00 Hrs.

Date : 11/01/2023

(3 Pages)

Max. Marks : 40

1. (अ) खालील चुकीची विधाने दुरुस्त करून लिहा :
- (1) रविंद्रनाथांचे तत्त्वज्ञान वास्तवादास अनुरूप आहे. 1
- (2) आचुकता आणि ज्ञान हे दोन निकष कौशल्य प्राप्तीमध्ये महत्त्वाचे आहे. 1
- (3) शिक्षण हा शब्द 'ज्ञान', 'ग्रहन' या अर्थाने आपण व्यवहारात वापरतो. 1
- (4) इंदिरा गांधीजीनी 1962 मध्ये 'गरीबी हटाओ'चा नारा दिला होता. 1
- (ब) खालील प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी एका वाक्यात लिहा :
- (1) कुरणशाळांचा प्रयोग शिक्षणात कोणी केला ? 1
- (2) शिक्षकास 'MKO' असे कोणी म्हटले ? 1
- (3) प्रकल्प पद्धतीचा शोध कोणी लावला ? 1
- (4) स्थलांतराचे मुख्य कारण कोणते ? 1

2. खालील प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी 60 ते 80 शब्दांत लिहा : 8

(1) शिक्षणाचा संकुचित आणि व्यापक अर्थ कोणता ? 2

(2) वायर्गाटस्की यांनी सांगितलेली विकासाची साधने व प्रतीके कोणती ? 2

(3) अध्यापनाची सूत्रे थोडक्यात स्पष्ट करा. 2

(4) स्त्री शिक्षणातील असमानतेचे प्रश्न कोणते ? 2

3. खालील प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी 120 ते 160 शब्दांत लिहा : 12

(1) सुप्त अभ्यासक्रमाच्या घटकाचे वर्णन करा. 3

(2) अध्ययनप्रक्रियेची वैशिष्ट्ये कोणती आहेत ? 3

किंवा

गांधीजींच्या मते शिक्षणाची दोन ध्येये कोणती ?

(3) संयुक्त कुटुंब व विभक्त कुटुंबाचा फरक स्पष्ट करा. 3

किंवा

अपंग मुलांच्या शिक्षणासाठी तुम्ही कोणते प्रयत्न कराल ?

(4) व्याख्यान पद्धतीचे फायदे व मर्यादा लिहा. 3

4. खालील प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी 200 ते 250 शब्दांत लिहा : 12

(1) रूसोच्या 'एमिली' ग्रंथातील शिक्षण योजना स्पष्ट करा. 4

(2) RTE, 2009 मधील मुख्य तरतुदी कोणत्या ? ते लिहा. 4

किंवा

शिक्षणाच्या दोन व्याख्या सांगून शिक्षणाची वैयक्तिक व सामाजिक उद्दिष्टे स्पष्ट करा.

(3) अध्यापन परिणामकारक करण्यासाठी तुम्ही कोणत्या अध्यापन तत्वांचा वापर कराल ? 4